

Nr 172

Av herr Nilsson i Tvärålund m. fl., om ändring av principerna för beskattning av ersättningar för skog, som tvångsvis försäljes i samband med upplåtande av nyttjanderätt till skogsmarken.

Vid tillgodogörandet av våra vattenkrafttillgångar erfordras stora markområden för kraftverk, regleringsdammår, vattenuppdämningar och elledningar. Dessa områden tillhör vanligtvis andra än dem för vilkas räkning de tages i anspråk, varför ifrågavarande områden måste helt förvärvas av dessa eller att ersättningar av olika slag lämnas markägaren. I vilken form gottgörelse än lämnas markägaren för skador, intrång och andra olägenheter, frånhänder sig denne nyttjanderätten över dessa markområden. Det rör sig här om mycket stora arealer, och härvid är det främst skogsmark som kommer i fråga. Det torde här röra sig om 10 000-tals ha skogsmark som spolieras av vattenuppdämningar enbart för vattenfallsstyrelsens del. Hur stora arealer skogsmark, som för samma ändamål kommer att sättas under vatten av andra än vattenfallsstyrelsen torde det vara svårt att göra en exakt bedömning av. Att det omfattar betydande arealer är uppenbart.

Vad sedan beträffar skogsmark, som i framtiden kommer att tagas i anspråk för framdragande av ledningar, anläggande av vägar och för ändamål som ovan berörts, torde vara mycket svårt att uppskatta. En utredning i denna fråga, utförd av taxeringsinspektör Torsten Lanner, Umeå, på uppdrag av Mellersta Västerbottens skogsägareförening, har kommit fram till att det med tillräckligt stor säkerhet kan anges en nedre gräns av åtminstone 50 000 ha skogsmark. Denna uppskattning gör givetvis inte anspråk på att vara fullt exakt men torde vara tillräckligt säker för att ge en uppfattning om storleken av här ifrågavarande spörsmål.

Under åren 1946, 1947 och 1951 har beskattningsreglerna av köpeskillingar för fastighet och engångsersättningar ändrats så, att skattelagarna därvid numera anses innehålla skäliga bestämmelser. Beskattningen av ersättningar för skog, som måste avverkas, ofta tvångsvis, till följd av vattenuppdämningar, framdragande av ledningar och anläggande av väg, är däremot inte skälig för de flesta markägare. De nuvarande skattereglerna för desamma tar inte tillbörlig hänsyn till de omständigheter, som borde varit bestämmande för skattereglerna i fråga. Skattelagstiftningen på detta område har kommit på efterkälken i utvecklingen, vilket resulterat

i att beskattningen av ersättningar för avyttring av skog i samband med överlåtelse av mark eller upplåtelse av nyttjanderätt till densamma kan bli mycket olika trots att beskattningen i samtliga fall träffar ersättningar för skog, som avverkats under i princip samma förhållanden. Resultatet härav kan i korthet sägas vara så ogynnsamt som möjligt för berörda skattskyldiga.

Avståendet från skogsavkastningen och från nyttjanderätten för all framtid till här berörda markområden utan att äganderätten till områdena avhändes medför i princip samma resultat för skogsägaren som om skogsavkastningen avhändes tillsammans med äganderätten till marken. Eftersom såväl utgångsläget som slutläget är detsamma ur företagsekonomisk synpunkt, så bör också det efterföljande ledet, beskattningen, ske efter i princip samma grunder. Det kan inte vara rimligt att den som *tvångsvis* avhändes avkastningen av skog i samband med upplåtande av nyttjanderätten av skogsmarken för all framtid skall komma i sämre beskattningsläge än den som *frivilligt* avhänder sig samma avkastning genom avyttring av skogsfastigheten. Såsom lagstiftningen nu är beskaffad kan slumpen avgöra hur ifrågavarande markägares skogsmark kommer att beskattas.

Vid bedömningen av principerna för beskattningsreglerna i här berört avseende bör man hålla i minnet att det är under *tvång* som vederbörande markägare åsamkats olägenheterna med nuvarande lagstiftning. De befinner sig således i orättvist skatteläge, och en ändring till en bättre ordning är nödvändig och bör ske snarast. Berörda fastighetsägare bör givetvis inte heller komma i något gynnsammare skatteläge eller erhålla någon förmån i förhållande till vad som redan gäller inom andra förvärvskällor eller i förhållande till några här berörda fastigheter som kan utnyttja de möjligheter som nu gällande lagstiftning ger dem.

En ändring av principerna för beskattning av här berörda skogsersättningar så, att försäljningen av nyttjanderätten till skogsmarken för all framtid skulle anses vara avyttrad, synes inte stå i strid med nu gällande principer för beskattning av inkomst genom avyttring av växande skog i samband med mark. I båda fallen avhändes skogsproduktionen för all framtid. Om marken i det ena fallet inte avyttras men är värdelös för all framtid ur skogsproduktionssynpunkt, bör inte detta förändra betraktelsesättet. Rätta förhållandet bör i stället vara att ett jämställande i enlighet med vad ovan angivits skulle komma att medföra en rätt anpassning av ifrågavarande skogsbeskattning till grundtanken i de nu gällande beskattningsreglerna för inkomst av skogsbruk, nämligen att kapitaluttag av skog beskattas efter särskilda regler för sig och löpande försäljning av skog för sig.

Ett förhållande som också bör beaktas i detta sammanhang är att ifrågavarande skattskyldiga förutom att de har befunnit sig i ett orättvist ogynnsamt skatteläge inte har upplysts på ett riktigt sätt hur beskattningen

enligt nu gällande regler kommer att verka för dem. Beskattningen har därför mången gång kommit som en obehaglig överraskning i en situation, som de inte *frivilligt* försatt sig i utan *tvingats* in i. Med hänsyn härtill och enär det hänt, att nya skatteregler haft retroaktiv verkan, vore det en gärd av rättvisa om de nya beskattningsreglerna erhöll retroaktiv verkan. En femårig retroaktiv verkan bör kunna anses rimlig med hänsyn till att eftertaxering kan åsättas för samma tidsperiod.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av skattelagstiftningen från och med 1 januari 1958, att den i ovan berörda hänseende bringas i överensstämmelse med vad som nu gäller vid avyttring av skog i samband med avyttring av skogsmark;

att ifrågavarande ändring av skattelagstiftningen ges en femårig retroaktiv verkan; samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta i anledning härav erforderliga ändringar av gällande författningstext.

Stockholm den 24 januari 1957

Jan Ivan Nilsson

i Tvärålund

Hugo Wahrendorff

P. Svensson

i Stenkyrka

Fritz Börjesson

John Eriksson

Elias Jönsson

Fridolf Jansson

i Bäckmora

i Benestad
